

Beleidskader Schuldhulpverlening 2019-2022

Gemeente Langedijk

Inhoud

1.	Inleiding.....	2
1.1	<i>Aanleiding</i>	2
1.2	<i>Achtergrond, doelen en kaders van het beleidsplan</i>	2
2.	Landelijke en lokale ontwikkelingen	3
2.1	<i>Relevante landelijke ontwikkelingen</i>	3
2.2	<i>Landelijke beleidskaders</i>	4
2.3	<i>Lokale beleidskaders</i>	5
3.	Visie, missie en uitgangspunten.....	6
3.1	<i>Visie</i>	6
3.2	<i>Missie</i>	6
3.3	<i>Uitgangspunten</i>	6
4.	De cyclus van schuldhulpverlening	7
5.	Specifieke doelgroepen.....	9
6.	Innovatie	10
7.	Beleidsoverzicht	11
8.	Monitoring en evaluatie.....	13
9.	Financieel kader gemeente Langedijk.....	14

1. Inleiding

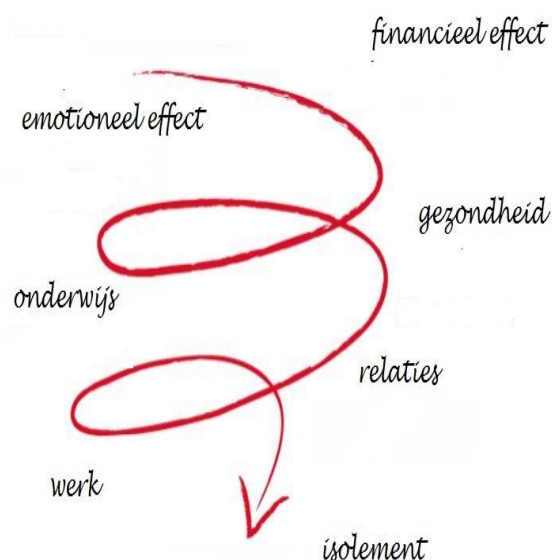
1.1 Aanleiding

De schuldenproblematiek van Nederlandse huishoudens is de afgelopen jaren verergerd. In totaal heeft bijna één op de vijf Nederlandse huishoudens een risico op problematische schulden, of zit in een schuldhulpverleningstraject. In 2012 was dit nog één op de zes huishoudens. Dit blijkt uit onderzoek van het ministerie van Sociale zaken en Werkgelegenheid 'Huishoudens in de Rode cijfers' uit 2015. In de gemeente Langedijk heeft 17% van de inwoners in de leeftijdscategorie 19-65 jaar moeite met rondkomen (2016¹).

Waarom zijn schulden een probleem?

Schulden zijn voor mensen een bron van stress. Mensen die in de schulden zitten zinken steeds verder weg en hun zorgen en stress worden steeds groter. Uit wetenschappelijk onderzoek is gebleken dat schulden een bron zijn van tal van sociale, fysieke en psychische problemen. Schulden leiden bovendien tot hoge kosten voor de schuldenaar zelf maar ook gemeenten, werkgevers en schuldeisers.

Eenzijds doordat meer mensen een beroep doen op schuldhulpverlening en de inschakeling op de arbeidsmarkt bemoeilijkt wordt indien er schulden zijn. Maar ook als een gezin uit huis wordt gezet als gevolg van schulden, brengt dit kosten met zich mee. Denk aan de kosten van de maatschappelijke opvang, maar ook aan de inzet van instanties als maatschappelijk werk en jeugdzorg die in actie moeten komen. Uit een Nibud-onderzoek bleek dat 79% van de ondervraagde bedrijven werknemers heeft met financiële problemen. De kosten voor werkgevers lopen snel op, onder andere door verlies aan productiviteit van de werknemer. Ook de organisaties die te maken hebben met betalingsachterstanden, willen het ontstaan van problematische schulden liefst voorkomen. Zij hebben veel kosten aan incasso van achterstanden en als er een schuldregelingstraject wordt gestart, schelden zij vaak,

Eigen verantwoordelijkheid, maar vangnet is nodig

Elke burger is primair zelf verantwoordelijk voor de financiële verplichtingen die hij of zij aangaat én voor het nakomen van deze verplichtingen. Mocht er desondanks toch een schuldsituatie ontstaan, dan gaan we er vanuit dat debiteur en crediteur deze situatie in eerste instantie onderling en zelfstandig oplossen. De gemeente neemt deze verantwoordelijkheid niet over, maar ondersteunt schuldeiser en schuldenaar door te zorgen voor een goed vangnet voor degenen die er zonder hulp niet in slagen om uit een problematische schuldsituatie te komen. In eerste instantie is deze hulp erop gericht iemand weer zelfredzaam te maken zodat hij of zij in staat is de controle over de eigen financiën te nemen en zelf de schulden af te lossen.

1.2 Achtergrond, doelen en kaders van het beleidsplan

Armoedebeleid heeft een hoge prioriteit bij de gemeente en het rijk. Het beleidskader minimabeleid 2017 – 2020 Langedijk en Heerhugowaard is 9 mei 2017 door de gemeenteraad vastgesteld. Het beleidskader schuldhulpverlening is één van de instrumenten waarmee de gemeente armoede kan bestrijden.

Waarom een nieuw beleidsplan?

De Wet gemeentelijke schuldhulpverlening geeft de gemeente een zorgplicht op het terrein van schuldhulpverlening. In deze wet is geregeld dat de gemeenteraad periodiek, voor ten hoogste vier jaar, een beleidsplan vaststelt dat richting geeft aan de integrale schuldhulpverlening.

¹ <https://ggdhn.buurtmonitor.nl/dashboard/OPLEIDING--WERK-en-INKOMEN/>

Het beleidsplan bevat de hoofdlijnen van het door de gemeente te voeren beleid betreffende integrale schuldhulpverlening en het voorkomen dat personen schulden aangaan die ze niet kunnen betalen. Het vorige beleidsplan had betrekking op de periode 2012-2016 en er is tot op heden in de geest ervan gehandeld, maar het is tijd voor een actualisatie. Deze actualisatie biedt de kans om het beleid te herijken aan de huidige ontwikkelingen op het vlak van schuldhulpverlening.

Doelen van het beleid

Dit beleidsplan beschrijft de ambities van de gemeente Langedijk op het terrein van schuldhulpverlening. De algemene doelen van dit beleid zijn:

- Preventie: Het voorkomen dat mensen in de schulden terecht komen;
- Stabilisatie: Het ondersteunen van mensen met schulden, zodat hun problemen zich niet verergeren;
- Oplossen: Het ondersteunen van mensen met problematische schulden door middel van schuldregeling, zodat zij uitzicht krijgen op een schuldenvrije toekomst;
- Nazorg: Het voorkomen dat mensen na een schuldregeling opnieuw in de problemen komen.

Financiële kaders

Dit beleidsplan vraagt vanwege de extra inzet op preventie een structureel extra budget van € 10.000,- voor thuisadministratie, zie hoofdstuk 6. In het jaar 2018 is de gemeente Langedijk gestart met het innovatieve project 'reductie bewindvoeringskosten' en als de resultaten positief zijn zal deze investering zichzelf terugverdienen. Doelen van het project zijn de financiële zelfredzaamheid te bevorderen van de burger en de kosten voor bewindvoering (bijzonder bijstand) te verminderen. Dit project is vooralsnog bekostigd uit het Innovatiefonds Sociaal Domein. Dit houdt in dat de komende vier jaar een structureel budget nodig is van € 243.700,- voor de uitvoering van schuldhulpverlening in de gemeente Langedijk.

2. Landelijke en lokale ontwikkelingen

2.1 Relevante landelijke ontwikkelingen

De laatste jaren neemt landelijk het beroep op schuldhulpverlening toe. Schulden worden bovendien hoger en schuldsituaties complexer.

“Eenvoud loont. Oplossingen om schulden te voorkomen”²

Voor een groeiende groep Nederlanders is de samenleving te ingewikkeld geworden. Zij lopen een verhoogd risico om in de schulden te raken. De Raad voor Volksgezondheid en Samenleving (RVS) onderzocht hoe overheden en andere organisaties kunnen voorkomen dat mensen in de schulden raken. Eenvoud is het sleutelwoord. De RVS denkt dat veel schulden voorkomen kunnen worden door regels eenvoudiger te maken.

Plannen vanuit de rijksoverheid

Het kabinet heeft een aantal belangrijke maatregelen getroffen om de schuldenproblematiek in Nederland aan te pakken³. Uit onderzoeken van de Inspectie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en van de Nationale ombudsman blijkt dat er positieve ontwikkelingen gaande zijn. Gemeenten zorgen er steeds beter voor dat de schuldhulpverlening toegankelijker wordt binnen het sociaal domein en dat daardoor de burger beter geholpen wordt.

⁴Ook vloeien een aantal van deze maatregelen voort uit de Rijksincassovisie. Deze visie heeft tot doel om overheidsinstanties meer samen te laten werken, zodat er beter rekening wordt gehouden met de mogelijkheden en omstandigheden van mensen met schulden. De visie is geschreven vanuit het perspectief van de schuldenaar. Immers, iedereen heeft slechts één afloscapaciteit, ook als er verschillende schuldeisers aan de deur kloppen. Belangrijke maatregelen vanuit de rijksoverheid zijn onder andere: de vereenvoudiging van de beslagvrije voet, verbreding van het beslagregister en de invoering van een breed moratorium.

² Raad voor Volksgezondheid en Samenleving, 27 juni 2017 gepubliceerde advies “Eenvoud loont. Oplossingen om schulden te voorkomen”.

³ Regeerakkoord 2017 – 2021 ‘Vertrouwen in de toekomst’.

⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/brieven/2016/04/04/rijksincassovisie>

De vereenvoudiging van de beslagvrije voet⁵

Beslaglegging is de laatste stap van een invorderingstraject: de schuldenaar kan of wil zijn schuld niet betalen en uiteindelijk laat de schuldeiser beslag leggen op eigendommen of tegoeden van de schuldenaar. Als er beslag ligt op iemands inkomen, moet de deurwaarder rekening houden met de beslagvrije voet. De wet regelt dat er een gedeelte van het inkomen (salaris of uitkering) moet worden vrijgelaten om de vaste lasten te kunnen betalen. Dit deel wordt de beslagvrije voet genoemd. Als er beslag gelegd is, wordt het inkomen boven de beslagvrije voet door iemands werkgever of uitkeringsinstantie, totdat de schuld is betaald, rechtstreeks overgemaakt aan de deurwaarder. De huidige berekening van de beslagvrije voet is complex. Mensen met schulden moeten veel gegevens verstrekken om hun beslagvrije voet te laten berekenen. Als niet alle gegevens goed worden meegenomen – denk aan kosten voor zorgverzekering, woonlasten en toeslagen – dan kan de beslagvrije voet lager uitvallen. Dit gebeurt met enige regelmaat, met als gevolg dat een schuldenaar te weinig geld heeft om rond te komen en schuldeisers verkeerde verwachtingen hebben over de aflosmogelijkheden van de schuldenaar. Het wetsvoorstel ‘vereenvoudiging beslagvrije voet’ zorgt dat de berekening van de beslagvrije voet eenvoudiger wordt en het proces van beslaglegging zo wordt ingericht dat beslagleggende partijen beter op de hoogte zijn van elkaars incassoactiviteiten.

Verbreiding beslagregister naar overheidsorganisaties

Per 1 januari 2016 is het landelijke beslagregister van start gegaan, dat door deurwaarders geraadpleegd moet worden. Het beslagregister is een goed instrument om te voorkomen dat verschillende schuldeisers tegelijkertijd beslag leggen en burgers daardoor onder het bestaansminimum terechtkomen. Het kabinet streeft ernaar (de eerste) overheidsorganisaties in 2019 aan te laten sluiten op het beslagregister.

De invoering van een breed moratorium

Bij voortdurende incasso's wordt de toch al moeilijke financiële situatie van iemand met schulden verder verergerd wat het proces van de schuldhulpverlening niet ten goede komt. Om dergelijke situaties aan te kunnen pakken, is er een nieuwe AMvB op basis van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (het breed moratorium) op 6 maart 2017 vastgesteld. Hiermee kan de rechter op verzoek van het college van burgemeesters en wethouders een breed moratorium vaststellen voor een inwoner met schulden. Het moratorium houdt in dat in die periode (maximaal een half jaar) deurwaarders, incassobureaus en de overheid zich dienen te onthouden van incasso-activiteiten en geen beslag mogen leggen op goederen, inkomen of uitkering. Zo heeft de schuldenaar met hulp van de schuldhulpverlening de kans om alle zaken op een rij te zetten en tot een stabiele financiële situatie te komen, van waaruit hij of zij betalingsafspraken kan maken. Het college vindt de inzet van het breed moratorium vooral van belang bij ex dak- en thuisloze jongeren die een studie willen oppakken. Dit biedt hen de mogelijkheid tot een schuldrustperiode van maximaal een half jaar waarin samen met de schuldhulpverlener en in samenspraak met schuldeisers de nodige stappen gezet kunnen worden om tot een financieel stabiele situatie te komen.

2.2 Landelijke beleidskaders

De wet gemeentelijke schuldhulpverlening

De Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) vormt het belangrijkste kader voor de schuldhulpverlening in de gemeente. Deze wet is sinds 1 juli 2012 van kracht. Voor het eerst kregen gemeenten hiermee een wettelijke taak met betrekking tot de minnelijke schuldhulpverlening. Door deze wet valt schuldhulpverlening wat betreft de toegang onder de Algemene wet bestuursrecht (Awb).

De Wgs legt een bodem onder de schuldhulpverlening. De gemeente heeft de verantwoordelijkheid om schuldhulpverlening te bieden aan haar inwoners. De Wgs schrijft voor dat de gemeenteraad daarvoor een beleidsplan vaststelt. Hierin staan de hoofdzaken van het door de gemeente te voeren beleid betreffende integrale schuldhulpverlening en het voorkomen van schuldproblemen.

Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen (WSNP)

Met deze wet wordt met tussenkomst van de rechter het wettelijke traject schuldhulpverlening geregeld. Vanuit het Rijk zijn gemeenten gemandateerd een zogenaamde WSNP-verklaring af te geven. Hierin geeft de gemeente aan waarom het minnelijk traject (een akkoord met de schuldeisers) mislukt is. Op basis van deze verklaring kan de schuldenaar een verzoek bij de rechter indienen om te kunnen starten met het

---

⁵ De wet vereenvoudiging beslagvrije voet is op 7 maart 2017 door de Eerste Kamer vastgesteld.

wettelijk schuldsaneringstraject. Het verschil met een minnelijk traject is dat schuldeisers verplicht moeten meewerken aan het WSNP-traject.

De Participatiewet

Belangrijk uitgangspunt van de Participatiewet is de eigen verantwoordelijkheid om in eigen onderhoud te voorzien. Schulden kunnen een belemmering zijn voor de re-integratie. Goede schuldhulpverlening is voor inwoners die afhankelijk zijn van een Participatiewet uitkering van belang en kan onderdeel uitmaken van het re-integratietraject. Daarnaast is er de bijzondere bijstand die een rol speelt in de ondersteuning van deze inwoners.

2.3 Lokale beleidskaders

Het collegeprogramma 'De vaart in Langedijk!' stelt dat voor burgers die schulden hebben en allerlei andere soorten problematiek in het kader van de preventie in kaart worden gebracht. Daarna kan bepaald worden waar knelpunten zitten en is de gemeente Langedijk beter in staat efficiënter in te zetten op preventie. Verder stelt het collegeprogramma dat de gemeente Langedijk zich naast het tegengaan van bestaande schulden zich ook gaat richten op schuldpromotie, waarbij het netwerk van budgetcoaches en schuldhulpmaatjes beter benut dient te worden.

Uit twee lokale onderzoeken (zie hieronder) blijkt dat 295 huishoudens van alle minimahuishoudens (593) tot de langdurige minima behoren en dat 363 kinderen in de leeftijd tot 18 jaar opgroeien in een minimahuishouden. Voldoende redenen op in te zetten op preventieve schuldhulpverlening zoals de WGS voorschrijft.

Ten slotte heeft bijna éénderde van alle minimahuishoudens een inkomen zoals WW, WIA, loon, etc. In deze groep zitten veel alleenstaanden, ouder dan 45 jaar, met een Nederlandse achtergrond. Vaak speelt onderbenutting van inkomensvoorzieningen door schaamte, het niet digitaal vaardig zijn, onder met name de ouderen een rol.

De volgende lokale beleidskaders zijn van toepassing:

- 2012 – 2016 Minimabeleid gemeente Langedijk & Heerhugowaard 2017-2020
- Strategische Kadernotitie Sociaal Domein 2017
- Langedijker Kracht, december 2013
- Beleidsplan Integrale Schuldhulpverlening gemeente Langedijk

Onderzoeken in het kader van het minimabeleid gemeente Langedijk:

- Armoedemonitor gemeente Langedijk 2017
- Inkomens Effect Rapportage gemeente Langedijk 2018

3. Visie, missie en uitgangspunten

3.1 Visie

Iedereen doet mee, is schuldenvrij en heeft op zijn minst een minimaal inkomen om van te leven. Schuldhulpverlening is een tijdelijk vangnet voor hen die het zelfstandig niet redden. Niemand komt (opnieuw) in problematische schulden.

3.2 Missie

Preventie door eenvoud

Eenvoud voor mensen vraagt veel en maakt het vaak zelfs moeilijker voor overheden, maatschappelijke organisaties en bedrijven. Vanwege hun maatschappelijke verantwoordelijkheid moeten regels, beleid en uitvoering eenvoudiger, omdat het veel oplevert voor de schuldenaar en de schuldeiser, bijvoorbeeld in de vorm van meer welbevinden, een betere gezondheid en minder maatschappelijke kosten.

Financiële gezondheid

Financiële gezondheid betekent met gezond verstand bewuste keuzes maken. We richten ons op informatie, advies en voorlichting om kennis van en inzicht in financieel risicovol gedrag te vergroten.

Empowerment

We richten ons op het vergroten van de competenties van de klant, waardoor uitval uit het schuldhulpverleningstraject wordt voorkomen en met een schone lei afgesloten kan worden.

Netwerksamenwerking

We richten ons op een sterk netwerk van maatschappelijke en commerciële partners waarmee we voorkomen dat de klant tussen wal en schip raakt. We voeren de regie, zoeken de verbinding en faciliteren het doel dat de wet beoogt. We verwijzen onderling door, delen kennis en er is ruimte voor innovatie.

3.3 Uitgangspunten

De nadruk komt meer te liggen op preventie, vroegsignalering en nazorg

We besteden meer aandacht aan preventie en nazorg waardoor de kosten voor stabilisatie en oplossen van schulden verminderen.

De ondersteuning sluit aan bij de eigen mogelijkheden en capaciteiten van de klant

De aanpak is niet alleen gericht op het probleem, maar ook op de bewustwording bij de klant van wat de eigen invloed en mogelijkheden zijn.

Schuldhulpverlening wordt integraal en duurzaam aangepakt

De gemeente biedt een toegang met een integrale aanpak van een hulpvraag om uit een benarde financiële situatie te komen, doordat er een sterk lokaal netwerk is met alle maatschappelijk en commerciële partners in samenwerking met professionals die werken in het sociaal domein.

Iedere inwoner met (dreigende) schulden heeft toegang tot een vorm van schuldhulp

Met de klant wordt gekeken wat de best passende maatwerkoplossing is, waaronder het breed moratorium.

De gemeente voert de regie, de hulpverlening intervenueert, de klant is medeverantwoordelijk

De hulp is erop gericht dat de klant zich weer sterk voelt en met zelfvertrouwen zijn financiën onder eigen beheer houdt. Daar waar mogelijk faciliteert en stimuleert de hulpverlening dat de klant zijn situatie zodanig verandert, dat hij financieel zelfstandig blijft of wordt. Zo nodig met steun van zijn sociaal netwerk en door werk naar vermogen.

4. De cyclus van schuldhulpverlening

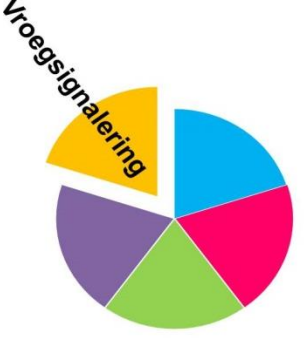

In de cyclus van schuldhulpverlening zitten vijf fasen die elkaar versterken en aanvullen: Preventie, Vroegsignalering, Stabilisatie, Oplossen en Nazorg. In de hele cyclus van schuldhulpverlening zijn er bij dringende situaties *interventies*.

Wat deze cyclus van schuldhulpverlening kenmerkt, is de *integrale* aanpak en de *tweesporige* benadering van de klant: de hulpverlening *helpt* de klant weer op *eigen kracht* grip te krijgen op zijn situatie, *ontzorgt* waar noodzakelijk, en de klant heeft naar vermogen de *eigen verantwoordelijkheid* daarin.

Een aantal interventies kan bij elke fase van de cyclus worden ingezet, bijvoorbeeld adviesgesprekken, budgetcursussen, de formulierenbrigade, interactieve websites en apps. Als de gebruikelijke procedure van het oplossen van schulden niet voldoet, versimpelt het overnemen van de schulden (Financieel fonds) de situatie.

Cyclus	Omschrijving	Kenmerk
	<p>Schuldpreventie is een actief gevarieerd aanbod van maatregelen, activiteiten en voorzieningen die er op gericht zijn dat mensen financieel vaardig worden en zich zo gedragen dat zij hun financiën op orde houden.</p>	<p>Preventief aanbod (informatie en voorlichting) op scholen, bij maatschappelijke organisaties en vrijwilligersorganisaties.</p>
	<p>Acties van de hulpverlening om mensen op tijd te vinden en te ondersteunen, zodat voorkomen wordt dat hun problemen groter worden. De vindacties zijn gericht op mensen met (dreigende) problematische schulden. En op mensen met een complexe administratie waarin het zicht op hun in- en uitgaven, toeslagen en kwijtscheldingen verloren dreigt te gaan.</p>	<p>Vroegsignalering mogelijk maken door samenwerking met netwerkpartners (zowel maatschappelijk als commercieel) en het onderwijs als onderdeel van de integrale toegang. Vroegtijdig signaleren en melden om erger te voorkomen. De klant wordt ondersteund met financiële regie in het huishouden.</p>
	<p>Stabilisatie is het tot rust brengen van de financiële situatie. Schulden worden niet meer groter en betalingsafspraken worden nagekomen, zodat geen huisuitzetting of afsluiting van gas, water en elektriciteit (meer) dreigt.</p>	<p>Beschermingsbewind waardoor dreigende situaties gestabiliseerd worden. Door betere afstemming van werkprocessen en communicatie tussen gemeente en bewindvoerders wordt de klant beter geholpen en worden kosten voorkomen.</p>
	<p>De druk rondom het hebben van schulden verminderen. De schuldhulpverlener doet een betalingsvoorstel aan alle schuldeisers; het minnelijk traject. Lukt dat niet, dan wordt de rechter gevraagd om een oplossing: het wettelijk traject (de Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen).</p>	<p>Doorstart na stabilisatiefase. Minder kans op financiële risico's. De klant heeft controle en is (weer) zelf (gedeeltelijk) verantwoordelijk voor zijn financiën.</p>
	<p>Activiteiten om te voorkomen dat de klant opnieuw met problematische schulden te maken krijgt.</p>	<p>Een klant staat in eigen kracht en weet wat hij moet doen om uit de problemen te blijven. Indien nodig en bij voorkeur met ondersteuning van het eigen netwerk of zelfhulp groep of professionele ondersteuning.</p>

5. Specifieke doelgroepen

Iedere burger met schulden heeft toegang tot schuldhulpverlening. Toch vragen specifieke groepen burgers onze bijzondere aandacht.

Gezinnen met minderjarige kinderen

De Wet gemeentelijke schuldhulpverlening vraagt speciale aandacht voor gezinnen met minderjarige kinderen. Door vorm te geven aan een goede samenwerking en goede contacten met de netwerken van jeugdzorg en maatschappelijke ondersteuning ontvangt de gemeente signalen over situaties bij de gezinnen die aandacht nodig hebben. De hulpverlening grijpt in wanneer dit nodig is. Dit bestaat onder andere uit extra financiële begeleiding voor bijstandsklanten, voorlichting in de wijk of dorp over gemeentelijke voorzieningen uit het minimabeleid voor de kinderen, budgetcursussen op scholen.

Jongeren tussen de 18 en 27 jaar

Jongeren moeten weerbaar gemaakt worden om niet in de schulden te komen. In de financiële opvoeding staan de ouders/opvoeders niet alleen. Voor jongeren die zich melden bij het Jongerenloket is een brede intake van belang en in het bijzonder van belang als het gaat om financiële gezondheid, zorgverzekering en premiebetalingen van verzekering. Schuldhulpverlening aan jongeren is eerst gericht op het weer lucht krijgen, en rust in het hoofd, zodat de jongere weer aan zijn toekomst (school en werk) kan werken.

Werkzoekenden met schulden

Een situatie met financiële schulden geeft veel stress. Uitstroom naar werk lukt in sommige gevallen niet, omdat schulden voor te veel onrust zorgt. Hierdoor blijven mensen met arbeidspotentieel in een uitkeringssituatie, wat uiteindelijk veel geld kost. Door het oplossen van schulden nadrukkelijk op te nemen in het traject van de uitkeringsgerechtigde, ontstaat uitzicht op een schuldeloze situatie, dat weer de kans van slagen bevordert om werk te vinden en te behouden.

ZZP'ers en ondernemers

Veel ondernemers komen in de problemen omdat ze te optimistisch zijn en er een taboe heerst om toe te geven dat het niet goed gaat. Soms zijn zij onmachtig om voldoende omzet te halen en vaak staat de administratie niet op de eerste plaats. Om de ondernemers een kans op een doorstart te geven, is er in combinatie met een Bbz (Besluit bijstandverlening zelfstandigen) – een op maat gesneden schuldhulpverleningstraject mogelijk. De onderneming blijft bestaan, en de ondernemer kan nog inkomsten uit zijn onderneming genereren. Hiermee is het mogelijk dat de kosten van de schuldhulpverlening als Bbz-verstreking kunnen worden aangemerkt. Voor wat betreft de bedrijfsbeëindigingen is er hulp voor de ondernemers om te stoppen door een traject tot schuldregeling mogelijk te maken.

Ex-gedetineerden

Het percentage gedetineerden met schulden bij aanvang van en ontslag uit detentie ligt rond de 57% (exclusief vorderingen bij het CJIB)⁶. Voor detentie zit tussen de 14-18% van de ex-gedetineerden met schulden in een schuldhulpverleningstraject. De casemanager in de penitentiaire inrichting kan ondersteunen bij het krijgen van inzicht in schulden en laten bevroren van regelingen tijdens detentie. Door een korte lijn tussen de schuldhulpverlening en schuldhulpverlening binnen detentie is de inzet de financiële situatie voor en na detentie zoveel mogelijk onder controle te houden.

---

⁶ Vierde meting van de monitor nazorg ex-gedetineerden, Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum, Cahier 2015-11

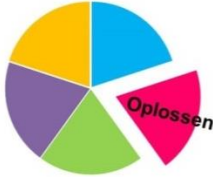

6. Innovatie

In onderstaand overzicht beschrijven we de pilots voor elk onderdeel van de cyclus, zoals deze nu in uitvoering zijn bij de gemeenten Heerhugopwaard, Alkmaar en Langedijk. De pilots zullen eerst worden geëvalueerd voordat deze als beleid met bijbehorende financiële consequenties worden ingevoerd.

Cyclus	Innovatieve pilot
	<p>Eenvoudige toegang tot financieel advies: sociaal ontzorgen</p> <p>De gemeente zet in op voorlichting en budgethulp om de financiën goed op orde te houden. Daarvoor is goed inzicht in de verhouding tussen inkomsten en uitgaven van groot belang. Niet iedereen heeft hiervoor de vaardigheden. En het overzicht over de inkomsten en uitgaven wordt vaak bemoeilijkt als het inkomen is samengesteld uit een veelheid van 'potjes' die ongelijktijdig binnenkomen. Nu komt er vaak pas hulp als er al problematische schulden zijn of wordt de administratie (tijdelijk) uit handen genomen door een bewindvoerder.</p>
	<p>Organiseren Vroegsignalering</p> <p>De gemeente onderzoekt of Vroegsignalering de samenwerking tussen verschillende netwerkpartijen kan versterken om erger te voorkomen. Door regelmatig casusoverleg te hebben met (gemeentelijke) professionals binnen het sociaal domein, nutsbedrijven, woningcorporaties, deurwaarders, incassobureaus, etc. bij een vermoeden van schuldproblematiek bij een inwoner. De vindplaatsen voor deze meldingen zijn zeer divers. De meerwaarde van dit meldpunt is dat partijen die een belang hebben bij het voorkomen van schulden, verbonden zijn door middel van een convenant. Het uitgangspunt is dat het meldpunt onderdeel uitmaakt van de integrale toegang Sociaal Domein.</p>
	<p>Afstemmen werkprocessen gemeente en bewindvoerders</p> <p>De gemeente onderzoekt de mogelijkheden om werkprocessen van de gemeente en bewindvoerders beter op elkaar af te stemmen en efficiënter in te richten, de rolverdeling te verhelderen en de communicatie onderling te verbeteren. Hiermee verminderen de kosten per dossier schuldhelpverlening.</p>
	<p>Instellen Financieel fonds</p> <p>De gemeente onderzoekt het instellen van een Financieel Fonds voor het saneren van schulden die een duurzame oplossing kan bieden voor zowel schuldenaar als schuldeisers, waarbij de laatsten meer maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen.</p>
	<p>Organiseren Zelfhulpnetwerk</p> <p>De gemeente onderzoekt het concept van een Zelfhulp Netwerk om naast de professionele hulp ook informele hulp te ontwikkelen. Het helpt mensen door te praten met mensen die in dezelfde situatie zitten. In een zelfhulpgroep ontstaan contacten, is er overdracht van informatie en is er plaats om alles te bespreken, zo ook het taboe het hebben van schulden. Daarnaast dient het als een vangnet bij eventuele terugval in oud gedrag.</p>

7. Beleidsoverzicht

Cyclus	Wat gaan we doen?	Met wie?	Wat willen we bereiken?
	<p>Eenvoudige toegang tot financieel advies: sociaal ontzorgen</p> <p>Preventie dichtbij (voorlichting, huisbezoek) en gericht op gedragsverandering</p> <p>Maatwerk waar nodig</p> <p>Samenwerking met vrijwilligers</p> <p>Voorkomen dat inwoners in een schuldhulpverleningstraject terechtkomen</p> <p>Huidige preventieve aanbod uitbreiden naar vindplaatsen en aan alle inwoners aanbieden</p> <p>Geen wachtlijsten</p> <p>Inloopspreekuur, info & advies, individuele gesprekken</p> <p>Aansluiten op vindplaatsen</p> <p>Versterking samenwerking met ketenpartners</p> <p>Budgetcursussen toegankelijk voor iedereen toegankelijk</p> <p>Voorlichting op scholen</p> <p>Brede intake bij aanmelding</p> <p>Jongerenloket</p>	<p>Vrijwilligers - Wonen Plus Welzijn</p> <p>(School-) Maatschappelijk werk</p> <p>Stichting Voedselhulp Langedijk</p> <p>Humanitas</p> <p>Haltewerk & Sociaal team</p> <p>Jeugd/Wmo</p> <p>Onderwijs</p> <p>Woningbouwcorporaties</p> <p>Energieleveranciers & Zorgverzekeraar</p>	<p>Minder maatschappelijke kosten</p> <p>Iedereen kan meedoen</p> <p>Niemand opnieuw in de schulden</p> <p>Duurzame vergroting zelfredzaamheid</p> <p>Minder oninbare vorderingen, beslagleggingen, verzuim van werk/school</p> <p>Minder bewindvoeringskosten</p>
	<p>Organiseren van Meldpunt</p> <p>Vroegsignalering, versterking samenwerking met ketenpartners</p> <p>Voorkomen dat inwoners op een schuldhulpverleningstraject terechtkomen</p> <p>Voor iedereen toegankelijk</p> <p>Maatwerk</p> <p>Interventie mogelijk (maatwerk)</p> <p>Puinruimdag</p> <p>Aansluiten op vindplaatsen</p> <p>Gebruik van Big Data</p>	<p>Vrijwilligers - Wonen Plus Welzijn</p> <p>(school-) Maatschappelijk werk</p> <p>Stichting Voedselhulp Langedijk</p> <p>Humanitas</p> <p>Haltewerk & Sociaal team</p> <p>Jeugd/Wmo</p> <p>Onderwijs</p> <p>Woningbouwcorporaties</p> <p>Energieleveranciers & Zorgverzekeraar</p>	<p>Niemand opnieuw in de schulden</p> <p>Duurzame vergroting zelfredzaamheid</p> <p>Minder oninbare vorderingen, beslagleggingen, verzuim van werk/school</p> <p>Minder bewindvoeringskosten</p> <p>Klant krijgt weer grip op zijn situatie</p>
	<p>Afstemmen werkprocessen gemeente/Halte Werk en bewindvoerders</p> <p>Organiseren alternatief beschermingsbewind (eigen kring)</p> <p>Instellen meldpunt financiële hulpvragen</p> <p>Opkopen van kleine schulden (social impact bonds/maatwerkfonds)</p>	<p>Bewindvoerders</p> <p>Maatschappelijk werk</p> <p>Schuldeisers</p> <p>Netwerk klant</p> <p>Halte Werk</p>	<p>Als 1^e creëren financieel stabiele situatie, daarna gedragsverandering en andere problematiek aanpakken.</p> <p>Tijdelijk vangnet</p> <p>Duurzame vergroting zelfredzaamheid</p> <p>95% van de crisisinterventie slaagt</p> <p>Crisis is binnen 3 dagen</p>

Cyclus	Wat gaan we doen?	Met wie?	Wat willen we bereiken?
	<p>Voor iedereen toegankelijk zonder voorwaarden (zoals eerst een inkomen hebben, cursus e.d.) Uitvoeren interventies en maatwerk (betalingen overnemen) Speciale aandacht/aanpak doelgroepen: gezinnen met minderjarige kinderen, 18-27 jarigen; werkzoekenden met schulden, ex-gedetineerden, ZZP'ers en ondernemers Uitvoeren tijdelijke voorziening inkomensbeheer (max 1 jaar) Invoeren adempauze (Moratorium) van 6 maanden in het minnelijk traject Invoeren beslagvrije voet (adempauze)</p>		<p>gestabiliseerd Binnen 3 weken is traject gestart bij 75%</p>
	<p>Maatwerkfonds als reguliere procedure van SHV niet voldoet: van meerdere schuldeisers naar 1 schuldeiser Huisbezoek Voor iedereen toegankelijk Maatwerk (omgekeerde toets) Minnelijk traject is maatwerk Tegenprestatie: out of the box mogelijkheden Begeleiding alternatief beschermingsbewind</p>	<p>Maatschappelijk werk Humanitas Haltewerk & Sociaal team Jeugd/Wmo Schuldeisers Bewindvoerders of alternatief beschermingsbewind (eigen kring)</p>	<p>Duurzame vergroting zelfredzaamheid Direct stressvermindering Binnen 3 weken is traject gestart bij 75%</p>
	<p>Zelfhulpnetwerk organiseren Voor iedereen toegankelijk</p>	<p>Vrijwilligers – Wonen Plus Welzijn Maatschappelijk werk Humanitas Stichting Voedselhulp Langedijk Haltewerk & Sociaal team Jeugd/Wmo</p>	<p>Duurzame vergroting zelfredzaamheid 80% schuldregeling slaagt Max 5% recidive Max 2,5 % uitval Klanttevredenheid minimaal 7,5</p>

8. Monitoring en evaluatie

Continu verbeteren dienstverlening

We vernieuwen en ontwikkelen doorlopend om de schuldhulpverlening te verbeteren. Wat zijn de resultaten en effecten van onze interventies?

Dit kan door koppeling van beschikbare gegevens zodat we klanten kunnen vinden en bereiken die anders buiten beeld zouden blijven.

We maken de resultaten van de trajecten zichtbaar en inzichtelijk, zodat we de dienstverlening kunnen verbeteren. De informatie die bijgehouden wordt, moet zinvol zijn en moet leiden tot het inzichtelijk maken van de verbeteringen en prestaties. Door te monitoren en te evalueren is bijsturen mogelijk en kunnen successen gevierd worden.

De gemeente toetst als opdrachtgever van de maatschappelijke netwerkpartners de resultaten aan de hand van inkoop –of subsidieovereenkomsten en spreekt de registraties af. Hierdoor krijgen we inzicht in de cliëntenstromen en kunnen we sturen op de kwaliteit en effectiviteit van de dienstverlening.

Door de basis te leggen voor de Big Data, meetpunten (vanuit de benchmark Armoede en Schulden) te registreren, steeds meer gebruik te maken van de Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein en onderzoek, kunnen we de dienstverlening verbeteren.

Big data

Onder “Big data” verstaan we het landelijke project waarin onderzocht wordt hoe we gegevens die op verschillende plaatsen worden geregistreerd slim kunnen gebruiken.

Divosa is gestart met de benchmark Armoede en Schulden en de VNG onderzoekt de mogelijkheden om deze gegevens aan te laten sluiten bij de Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein (GMSD). Dit zal inzicht bieden in de hulpverlening aan mensen met schulden. Ook wordt onderzocht in hoeverre de cijfers van de NVVK (Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet)⁷ hieraan gekoppeld kunnen worden. De GMSD kent drie doelstellingen: horizontale verantwoording naar de gemeenteraad, benchmarking en beleidsinformatie naar het Rijk. De basis van de monitor ligt in de lokale behoefte aan sturings- en monitoringsinformatie.

De benchmark Armoede en Schulden van Divosa stelt gemeenten in staat zich te vergelijken met andere gemeenten en op basis daarvan gericht kennis en expertise uit te wisselen.

Er komen steeds meer gegevens over inwoners beschikbaar: ‘Big Data’. Door het verbinden van deze gegevens en de digitale ontwikkelingen wordt het mogelijk patronen te ontdekken en te voorspellen wanneer een inwoner in een problematische schuldensituatie dreigt te raken. Hiermee kan op tijd ingegrepen worden, met inachtneming van de privacy. Om van deze technologie gebruik te kunnen maken, moet een begin gemaakt worden met het in beeld krijgen en ontsluiten van geregistreerde gegevens.⁸

---

⁷ De NVVK heeft bijna 100 leden. Leden zijn publieke instellingen én private ondernemingen, die diensten aanbieden in meer dan 370 van de 390 gemeenten die Nederland rijk is.

⁸ Zie ook de eindrapportage Schuldhulpverlening in Nederland, KWIZ, februari 2017 en de aanbiedingsbrief van 24 april 2017 daarover van de minister.

9. Financieel kader gemeente Langedijk

Financiën

	Begroting beleidskader 2019 - 2022	Beschikbare middelen 2018	Begroting 2017
Bewindvoeringskosten	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000
Inkomensbeheer	€ 13.700	€ 13.700	€ 13.700
Totaal	€ 213.700	€ 213.700	€ 213.700
Humanitas Thuisadministratie	€ 30.000	€ 20.000	€ 18.000
Totaal Budget	€ 243.700	€ 233.700	€ 231.700

Toelichting:

Het financiële kader Schuldhulpverlening maakt deel uit van het Beleidskader Minimabeleid 2017 – 2020 en wordt per kwartaal afgerekend met Halte Werk. Met uitzondering de inzet door Humanitas. De kosten daarvan maken onderdeel uit van de gemeentebegroting.

De kosten voor bewindvoering worden uit de bijzondere bijstand betaald door Halte Werk. In maart 2019 start de pilot procesverbetering bewindvoering, waarmee een efficiency en kosten besparing wordt beoogd. Voorlopige resultaten worden vanaf 2020 inzichtelijk. De pilot loopt tot en met 2022, omdat een bewindvoeringstraject gemiddeld 4 jaar duurt.

Het budget voor de thuisadministratie dient verhoogd te worden met € 10.000 zodat Humanitas 30 koppelingen kan realiseren, naast de korte contacten. Financiële dekking hiervoor is gevonden via de resterende subsidiemiddelen op 620.1900-442035.